

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie z powództwa Wielkopolskiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemniaczanego „A.” Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w L. przeciwko Krzysztofowi G. o zapłatę na skutek zażalenia pozwanego od zarządzenia Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w P. z dnia 21 listopada 2011r.

Jaką opłatę (stosunkową czy podstawową) w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594) należy pobrać od pozwanego jako opłatę od apelacji w sytuacji, gdy pozwany w apelacji wnosi o rozłożenie na raty zasądzonego roszczenia przy czym wniosku o rozłożenie na raty świadczenia dochodzonego przez powoda nie składał w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, zaś w przypadku obowiązku pobrania opłaty stosunkowej w jaki sposób ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia?

UZASADNIENIE

Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w P. zarządzeniem z dnia 21 listopada 2011r. wezwał pozwanego do uiszczenia w terminie 7 dni kwoty 5.086 zł tytułem opłaty od apelacji pod rygorem odrzucenia apelacji.

W uzasadnieniu do zarządzenia wskazano, że Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 8 czerwca 2011r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda Wielkopolskiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemniaczanego „A.” Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w L. kwotę 101.707,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 92.762,08 zł od dnia 31 marca 2010r. i od kwoty 8.945,45 zł od dnia 9 marca 2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 9.160 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany w apelacji wniesionej od

tego wyroku jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazał kwotę 9.416 zł, która odpowiada wartości skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od kwoty 92.762,08 zł za okres od dnia 1 kwietnia 2010r. do dnia 10 stycznia 2011r. Pozwany nie wliczył natomiast do wartości przedmiotu zaskarżenia swojego wniosku o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty, który jest dla niego równy 0 zł. W konsekwencji Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 21 listopada 2011r. sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia określoną w apelacji i ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 101.708 zł.

W uzasadnieniu do zarządzenia wskazano, że wartość ta jest najbardziej adekwatna jako wartość przedmiotu zaskarżenia, gdyż pozwany domaga się rozłożenia całości zasądzzonego świadczenia na raty i to w wysokości po 2.500 zł miesięcznie. Ewentualne uwzględnienie jego wniosku spowodowałoby rozłożenie zasądzzonego świadczenia na okres ponad 40 miesięcy. Żądanie rozłożenia na raty zasądzonej kwoty na tak długi okres czasu uwzględnia wyjątkowo korzystnie interes pozwanego, który przejawia się w tym, że zamiast jednorazowej zapłaty pozwany zamierza uzyskać możliwość zapłaty stosunkowo niedużych kwot w znacznym odcinku czasu. W konsekwencji na podstawie art. 2, art. 3 ust. 2 pkt 2, art. 13, art. 18, art. 21 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ustalono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 101.708 zł i opłatę od apelacji na kwotę 5.086 zł.

Zażalenie od powyższego zarządzenia wniósł pozwany domagając się jego zmiany i ustalenia opłaty sądowej zgodnie z przepisami prawnymi.

Przy rozpoznawaniu zażalenia powstało zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości dotyczące rodzaju opłaty od apelacji w sytuacji, gdy pozwany w apelacji wnosi o rozłożenie całego zasądzzonego roszczenia na raty lub zasad ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia w przypadku uznania, że należy pobrać od pozwanego opłatę stosunkową.

Pozwany w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie wniósł o rozłożenie na raty świadczenia dochodzonego przez powoda w niniejszej sprawie. Wniosek taki po raz pierwszy zgłosił w apelacji. Stosownie do art. 320 kpc w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, przy czym według poglądów prezentowanych w literaturze, Sąd może uczynić to także z urzędu. W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji z urzędu nie rozłożył na raty zasądzzonego świadczenia.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 stycznia 1971r. III CZP 95/70 (OSNC 1971/6/96) uznał, że sprawa w zakresie wniosku o rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia jest sprawą majątkową, ale w tym zakresie nie jest już sprawą o roszczenie pieniężne; w sprawach o roszczenie pieniężne, gdy przedmiotem rewizji jest wyłącznie rozłożenie lub brak rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wskazana przez skarżącego w rewizji kwota.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w w/w uchwale, że sprawa w zakresie wniosku o rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia jest sprawą majątkową, ale w tym zakresie nie jest już sprawą o roszczenie pieniężne. Pozwany w apelacji obowiązany jest podać wartość przedmiotu zaskarżenia stosownie do obowiązku wynikającego z art. 368 § 2 zdanie pierwsze kpc. W myśl art. 19 § 2 kpc w innych sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu przy czym z mocy art. 368 § 2 zdanie trzecie kpc przepis ten stosuje się odpowiednio do apelacji. W sytuacji jednak jaka zaistniała w niniejszej sprawie, gdy - według Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w P. - pozwany wartość przedmiotu zaskarżenia określił na 0, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji obowiązany był sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia podaną przez pozwanego stosownie do art. 25 § 1 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc i ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia. Powyższa uchwała nie odpowiada jednak na pytanie według jakich zasad w takiej sytuacji winno nastąpić sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej przez pozwanego w apelacji i ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

W ocenie Sądu nie jest przekonywujące stanowisko, że w takiej sytuacji wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wartość świadczenia zasądzonego od pozwanego na rzecz powoda. Pozwany w apelacji nie kwestionuje już zasadności zasądzenia od niego na rzecz powoda dochodzonego roszczenia. Składa wyłącznie wniosek o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. W takiej sytuacji ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości kwoty zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda, a co za tym idzie, ustalenie opłaty od apelacji według zasad określonych w art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.) jako opłaty stosunkowej w żaden sposób nie różnicowałoby sytuacji osoby, która składając

apelację zaskarża wyrok w całości i jako wartość przedmiotu zaskarżenia podaje wysokość kwoty zasądzonej od niej na rzecz powoda, od osoby, która w apelacji domaga się wyłącznie rozłożenia na raty zasądzanego świadczenia.

Zdaniem Sądu możliwym byłoby rozważenie czy w takiej sytuacji wartość przedmiotu zaskarżenia nie stanowi kwota skapitalizowanych odsetek obliczonych od świadczeń ratałnych za okres od dnia wydania wyroku do daty płatności poszczególnych rat. Rozłożenie na raty należności na podstawie art. 320 kpc nie eliminuje konieczności uwzględnienia żądania powoda zasądzenia na jego rzecz odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzającego świadczenie, powoduje natomiast, że nie przysługują mu odsetki od świadczeń ratałnych za okres pomiędzy wydaniem wyroku a datą płatności poszczególnych rat. Kwota tych skapitalizowanych odsetek w istocie stanowiłaby świadczenie, które pozwany, po rozłożeniu przez Sąd na raty zasądzanego świadczenia, już nie byłby zobowiązany spełnić na rzecz powoda. Od tej więc kwoty możliwym byłoby pobranie, jako opłaty od apelacji, opłaty stosunkowej.

W ocenie Sądu w sytuacji, gdy pozwany w apelacji składa wyłącznie wniosek o rozłożenie na raty zasądzanego świadczenia, rozważyć można pobranie od niego, jako opłaty od apelacji, opłaty podstawowej, o której mowa w art. 14 ustęp 1 w/w ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Przy założeniu, że w takiej sprawie przepisy nie przewidują pobrania opłaty stosunkowej, istniałaby możliwość pobrania od pozwanego opłaty podstawowej. Zdaniem Sądu takie rozwiązanie byłoby najbardziej racjonalne, gdyż uwzględniałoby zarówno interes pozwanego jak i dostosowane byłoby do charakteru wniosku zgłoszonego w apelacji.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 390 § 1 kpc przedstawiono powyższe zagadnienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.